

Sveučilište u Zagrebu | Arhitektonski fakultet
Diplomski studij arhitekture i urbanizma
Katedra za urbanizam, prostorno planiranje i pejzažnu arhitekturu
Kabinet za pejzažnu arhitekturu i povijest urbanizma
Akademska godina 2013./2014.
Kolegij | **Suvremena perivojna arhitektura**
Voditelj kolegija | prof.dr.sc. Bojana Bojanić Obad Šćitaroci

POLJA I NJIHOVI UZORCI

USPOREDBA PRIRODNIH FENOMENA I PRIMJERA
SUVREMENE PERIVOJNE ARHITEKTURE

Student | Tihana Buljan
A-465-D
III. semestar
tihanabuljan@gmail.com
17.09.2014.

01 UVOD

02 UZORCI POLJA

USPOREDNI PRIMJERI PRIRODNIH FENOMENA I
SUVREMENE PERIVOJNE ARHITEKTURE

03 ZAKLJUČAK

04 IZVORI

01

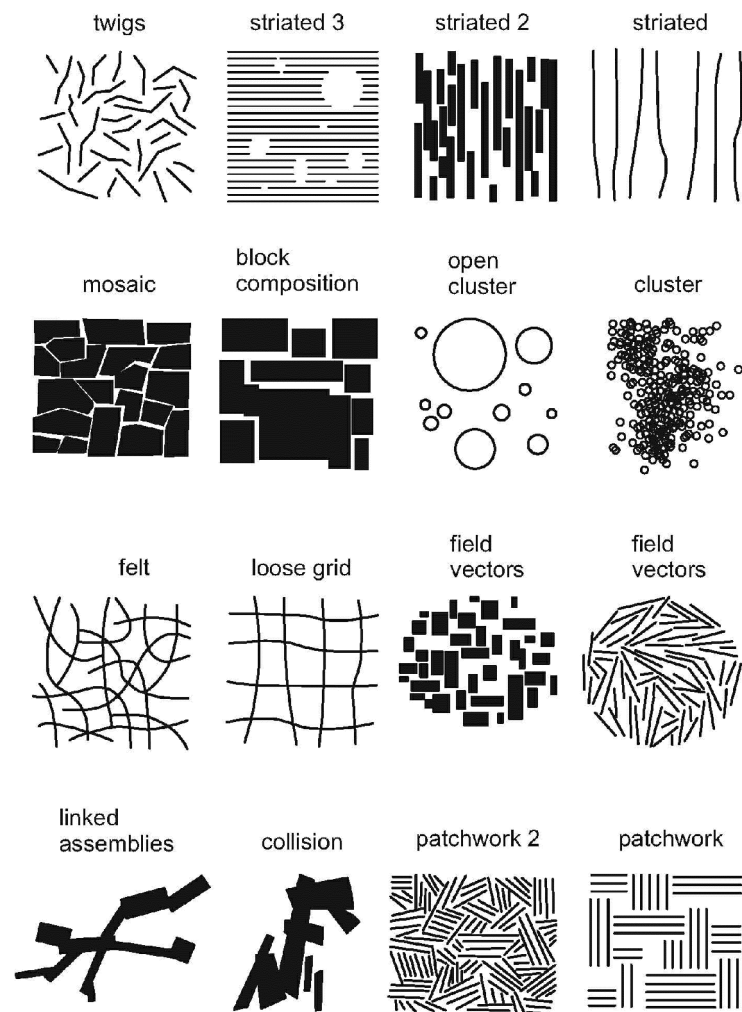
To generalize, a field condition could be any formal or spatial matrix capable of unifying diverse elements while respecting the identity of each. Field configurations are loosely bound aggregates characterized by porosity and local interconnectivity. Overall shape and extent are highly fluid and less important than the internal relationships of parts, which determine the behavior of the field. Field conditions are bottom-up phenomena, defined not by overarching geometrical schemas but by intricate local connections. Interval, repetition, and seriality are key concepts. Form matters, but not so much the forms of things as the forms between things.¹

Perivojna arhitektura je oduvijek ujedinjavala dvije osnovne komponente: vrijeme i prostor, te kao takva u sebi sadrži povijest same ljudske kulture. Sama činjenica da perivojna arhitektura u sebi sadrži temporalnu komponentu, nameće zaključak da je pratila potrebe, zakonitosti i konvencije pojedinih epoha. U nekim je čak premašila samu arhitekturu svojom impozantnošću i veličinom (npr. barok). Krajem 20. stoljeća, perivojna arhitektura dobiva jednu novu ulogu; ona se prenosi i u novo stoljeće. Taj novi pristup nastao je kao svojevrsna kritika modernističkog planiranja i oblikovanja grada; upravo zato perivojna arhitektura pokušava fokusirati interese na gradske prostore, ekološki pristup. Uspostavlja se ravnoteža između ekološkog, socijalnog i oblikovno-umjetničkog aspekta. Tradicionalne uloge nadopunjene su novim ulogama perivoja kao alata u procesu preobrazbi gradskih prostora. Suvremena perivojna arhitektura osvaja nove prostore, nekada većinom zanemarene prostore dalekih periferija, ne-mjesta ili područja nekadašnje industrije. Pri oblikovanju javnih prostora jača uloga arhitekata što rezultira ponovnim jačanjem njihove oblikovno-umjetničke komponente. Dok se od modernizma uzimaju svi pozitivni elementi (socijalna uloga perivoja, perivoji kao neizostavni dio urbanističkog planiranja te ekološka uloga perivojnih prostora) nadopunjavanja idu u smjeru korekcije oblikovnih principa pri čemu se apstrakcija modernističkog oblikovanja zamjenjuje atraktivnim oblikovnim izričajem kasne moderne. Suvremeni perivoji dobivaju pažljivo razrađene programe, a često skrivaju poruke i značenja

¹ Allen S., Field conditions (1985.)

što ponekad ide i tako daleko da se korisnika potiče na društvenu angažiranost ili korigiranje uvriježenih konvencija.²

Usprkos svim socijalnim, ekološkim i ostalim komponentama, formalna nije ništa manje vrijedna. Naprotiv, to je ona koju čovjek prvu zapaža jer je perivojna arhitektura većinom bazirana na vizualnim osjetilima. Upravo iz tog razloga, ovaj seminar će preispitati oblikovne vrijednosti raznih primjera suvremene perivojne arhitekture. Kako perivojna arhitektura vuče svoje inspiracije iz različitih drugih umjetnosti, poput slikarstva, isto tako moguće je vidjeti sličnosti s oblicima nastalim sasvim prirodnim putem. Ovisno o brojnim uvjetima, geološkim, klimatskim, u svijetu nastaju fenomeni specifičnih formi. Oni naravno tako stvaraju duh mjesta, odnosno, *genius loci*.³ Možemo uvidjeti kako te pojave svojom repeticijom stvaraju određena polja. Polja uzoraka. Ono što je zanimljivo (što je analizirano u nastavku) su moguća svjesna ili čak nesvjesna prepoznavanja tih oblika i njihovo prenošenje i interpretacija u suvremenoj perivojnoj arhitekturi.

SL. 1 DIJAGRAM UVJETA POLJA (Stan Allen)

2 Božić, N., Osnovna obilježja europske perivojne arhitekture kraja 20. stoljeća (2006.)
 3 Schulz, 1982: 11

02

U ovom poglavlju prikazan je niz primjera prirodno nastalih tzv. uzoraka u pejzažu. Oni svojim međuosobnostima stvaraju polja gdje zapravo nisu bitni sami elementi, nego odnosi između njih. Polje može nastati od homogenih, ali isto tako i heterogenih elemenata. Tako u tom nastalom *kolažu* dolazi do njihove kohezije.

Zanimljivo je promatrati kako neki uzorci imaju tendenciju ponavljanja i nekoliko tisuća godina kasnije. Naravno pomoću drugih materijala. Ovdje su uspoređeni s proizvoljno odabranim realiziranim primjerima suvremene perivojne arhitekture. Promatran je samo formalni aspekt, lišen povijesnog ili fizičkog konteksta.

Giant's Causeway ili Prolaz divova je područje od 40.000 spojenih bazaltnih stupova koji su nastali vulkanskom erupcijom u paleogenu (prije 50-60 milijuna godina). Nalaze se u županiji Antrim na sjeveroistočnoj obali Sjeverne Irske, oko 3 km sjeverno od grada Bushmillsa. Bazaltni stupovi tvore stepenastu liticu koja se uranja u Irsko more. većina stupova su heksagonalni, iako ima i stupova s manjim brojem stranica. Najviši su 12 m visoki, a okamenjena lava je na nekim mjestima debela 28 metara. U srednjem vijeku skovala se legenda kako je Prolaz divova izgradio irski ratnik Fionn mac Cumhaill (Finn McCool) kako bi se borio protiv svog škotskog rivala Benandonnera. Odatle potječe njegov naziv, "Prolaz divova".

Lokalitet je postao poznat u 18. stoljeću, a u 19. je postao velikom turističkom atrakcijom s privlačnom zonom za pješake koji mogu hodati preko vrhova stupova 800 m od ulaza do samog mora.

SL. 2 GIANT'S CAUSEWAY Sjeverna Irska

Nekoliko stotina metara od mjesta gdje je Adolf Hitler počinio samoubojstvo, izgrađen je Memorijalni centar Europe posvećen Židovima stradalim u Drugom svjetskom ratu. Muzej je izgrađen 2004. godine, a otvoren je 10. svibnja 2005. godine na 60. obljetnicu od završetka velikog rata.

U sklopu spomenika koji se nalazi u samom središtu Berlina između Brandenburških vrata i Potsdamskog trga, nalazi se 2700 betonskih kocki, podzemno "mjesto informacije", gdje su slikovito izložene sudbine odabranih židovskih obitelji kao i dokumentacija s imenima 3,5 milijuna žrtava holokausta.

SL. 3 HOLOCAUST MEMORIAL Peter Eisenman

PETER EISENMAN

Peter Eisenman je rođen 1932. u Newarku, New Jersey. Studirao je na Sveučilištu u Cornellu, po vodstvu Colina Rowea. Njegovim utjecajem bio je ohrabren pri istraživanju izvora i problema moderne arhitekture.

1963. Eisenman postaje profesor na Sveučilištu Princeton. 1964. osniva CASE (Conference of Architects for the Study of the Environment), a 1967. godina je direktor IAUS-a (Institute for Architecture and Urban Studies). Glavni problemi tog vremena vrtili su se oko prirode modernog grada i habitata. Eisenman, u suradnju s Michaelom Gravesom i Danielom Perryjem, predlaže urbanu megastrukturu za obnovu Harlema. To je bio samo jedan od njegovih ambicioznih projekata.

Eisenman postaje povezan s grupom arhitekata koji su uskoro postali poznati pod imenom *New York Five*. Ova grupa je uključivala i Charlesa Gwathmeyja, Michaela Gravesa, Richarda Meiera i Johna Hejduka.

1967. godine započinje istraživanje koje se razvija kroz kuće I-IV, zatim u drugoj fazi V-X gdje daje svojevrsnu kritiku moderne arhitekture i njezinog neuspjeha.

1980ih pokreć dekonstruktivističkog pokreta, preko utjecaja filozofa Jacquesa Derrida i strukturalizma.

Ovaj površinom malen, ali izgledom nevjerovatan krajolik formiran je od pješčanih dina koje su se kroz dugi vremenski period pretvorile u stijene.

190 milijuna godina kreirano geološko čudo smjestilo se u sjevernoj Arizoni u blizini granice s Utahom. Na nekim se mjestima u današnjoj stijeni mogu vidjeti i otisci dinosaura. Val u Arizoni je omiljeno odredište brojnih izletnika i ljubitelja dobre fotografije.

SL. 4 THE WAVE Arizona

Bivša pustopoljina u centru gradu Arnhemu pretvorena je u kulturni park. Igralište s ogromnom skulpturom južnoafričkog mravojeda koji leži usred nje. Djeca koja trče, penju se gore-dolje, skaču na meko pješčano tlo pretvorila su to apsolutno ne-mjesto u jedan od najživljih trgova u gradu.

SL. 5 PARTYAARDVARK Studio Florentijn Hofman

STUDIO FLORENTIJN HOFMAN

Florentijn Hofman (16 April 1977) je nizozemski umjetnik koji je poznat po svojim zaigranim instalacijama. Najpoznatije djelo je Rubber Duck, 26 metarska instalacija svima dobro poznate žute patke. Vrlo pozitivan artistski izražaj koji odmah povezuje ljude sa njihovim djetinjstvom. Drugo poznato djelo je Fat Monkey, 10 metarska skulptura majmuna koji leži, a koja je nastala povezivanjem 10 000 šareno obojanih japanki/natikača. Humor, uzbuđenje i maksimalan utisak je ono što internacionalno priznat umjetnik i njegove ogromne skulpture ostavljaju kao trajan podsjetnik svima koji osvjedoče njegovim djelima.

Sniježno-bijela pješčane dine koja pokriva površinu od oko 275 km² čini nacionalni park *White Sands National Monument*. Za razliku od većine pustinskog pijeska koji se sastoji od kvarca ove jedinstvene pješčane dine sastoji se od gipsa i kalcijevog sulfata koji stvara neobični snježni krajolik. Čisti gips (hidro kalcijev sulfat) koji čini ove neobične dine potječe iz zapadnog dijela nacionalnog parka iz jezera sa vrlo visokim sadržajem minerala. Isparavanjem vode ostaju minerali koji stvaraju naslage gipsa koji nošen vjetrom se transportira u obliku bijelih pješčanih dina.

Područje se sastoji od neobične skupine biljnog i životinjskog svijeta koja se prilagodila bijelom okolišu uključujući i Juku, vrsta palme bogata saponinima. Za razliku od drugog pustinskog pijeska, ovaj je hladan na dodir, zbog visoke stope isparavanja vlage na površine i činjenice da pijesak više reflektira nego apsorbira sunčeve zrake. Ove pješčane dine su vrlo aktivne i kreću se oko 30 metra od zapada prema istoku godišnje.

SL. 6 WHITE SANDS New Mexico

Superkilen je heterogeni kolaž u gustoj, centralno smještenoj četvrti u Kopenhagenu. Izrazito internacionalnu četvrt s mješavinom različitih kultura trebalo je revitalizirati pomoću otvorenog javnog prostora kao fizičkog okvira. Prema tome, koncept je usmjeren na različitost karaktera mjesta; tako nastaju crni kvadrat, crveni kvadrat i zeleni park. Superkilen redizajnira motive iz povijesti vrtova. Za razliku od kineskih vrtova, japanskih zen vrtova ili pak povijesnih vrtova u Versaillesu, Superkilen predlaže suvremenu urbanu verziju vrta. Koristi već poznate elemente i motive, ali na potpuno novi način.

SL. 7 SUPERKILEN TOPOTEK 1, BIG, Superflex

BJARKE INGLES GRUOP

Bjarke Ingels je osnovao BIG krajem 2005. nakon što su on i njegov bivši partner, Julien De Smedt, odlučili prekinuti svoju zajedničku praksu pod imenom PLOT. Njegova nova tvrtka i dalje privlači veliku nacionalnu i međunarodnu pozornost te je osvojila nekoliko međunarodnih nagrada za svoju prvu realizaciju, *The Mountain*, stambeni projekt u Kopenhagenu koji je započeo s uredom PLOT. Tijekom sljedećih nekoliko godina, BIG osvaja niz međunarodnih natjecanja i dobiva nekoliko velikih povjerenstava diljem svijeta.

Zbog brzog rasta tvrtke, od 1. prosinca 2009. partnerstvo je prošireno s pet novih partnera: Thomas Christoffersen, Jakob Lange, Finn Nørkjær, Andreas Klok Pedersen i David Zahlé. 2010. BIG otvorio podružnicu u New Yorku.

Iako ovako apokaliptičan pejzaž isprva asocira na neki drugi planet, ovo užareno grotlo nalazi se na Zemlji, i to u srcu pustinje Karakum u Turkmenistanu. Lokalno stanovništvo prozvalo ga je "Vrata pakla", jer se plamen u njemu nije ugasio već 40 godina. Zapravo je nastalo nesretnim slučajem kad se urušilo tlo ispod bušotine sovjetskih geologa 1971. Naišli su na podzemnu komoru ispunjenu prirodnim plinom, a kad se urušila bušotina za njom je ostala rupa promjera 70 metara.

Kako su geolozi strahovali od ispuštanja otrovnog plina, odlučili su ga zapaliti. Predvidjeli su da će izgorjeti unutar svega nekoliko dana, no vatra koju su zapalili pred četiri desetljeća i dalje gori.

SL. 8 VRATA PAKLA Turkmenistan

Čitavo područje Plaze de España i nove Plaza de las Islas Canarias osmišljeno je kao jedinstven javni prostor koji funkcioniра na dvije superponirane razine. Donja razina koja uključuje promet i parking te gornja pješačka zona koja uključuje more i novu marinu. Taj koncept nije ništa novo niti radikalno. Ono što je specifično da je umjesto arhitekture koja prevladava gradom izabran landscape pristup. Napravljena je nova topografija bez izgradnje koja je preuzela cijelo kopno.

Važan element na trgu je svakako kružni vodeni bazen namijenjen mladima i starijima. U središtu je postavljena fontana.

SL. 9 PLAZA ESPAÑA Herzog & de Meuron

HERZOG & DE MEURON

Herzog & de Meuron je švicarska arhitektonska tvrtka sa sjedištem u Baselu koju su osnovali arhitekti Jacques Herzog (19. travanj 1950.) i Pierre de Meuron (8. svibanj 1950.). Upoznali su se tijekom studija na Švicarskom federalnom tehnološkom institutu (ETH) u Zürichu. Jacques Herzog i Pierre de Meuron su gostujući predavači na Postdiplomskom studiju dizajna Sveučilišta Harvard od 1994., te profesori na ETH Zürichu od 1999. god.

Rana djela tvrtke HdM su bila reduktivistička moderna arhitektura u skladu s minimalizmom Donalda Judda, kao što je njihova prva slavna velika građevina, Tate Modern u Londonu, koju su 2000. izveli potpunim unutrašnjim preuređenjem stare zgrade plinare koju su izvana potpuno sačuvali.

Svojim posljednjim projektima kao što su Prada Tokyo, Forum u Barceloni i Nacionalni stadion u Pekingu (izgrađen za XXIX. Olimpijske igre - Peking 2008.), svjedoče o prilagodljivoj prirodi. U svojim težnjama su napredovali od purističkih jednostavnih formi do kompliciranijih i dinamičnijih oblika u čemu često citiraju konceptualnog umjetnika Josepha Beuysa, s kojim su se često savjetovali i surađivali.

Čokoladna brda su geološka formacija u Filipinima. Postoji najmanje 1.260 brda na površini od 50 m². Brda su obrasla zelenom travom koja se tijekom sušne sezone osuši te brda poprime boju čokolade. Čokoladna brda su poznata turistička atrakcija u provinciji Bohol. Ona se nalaze na provincijskoj zastavi i pečatu te simboliziraju obilje prirodnih atrakcija u provinciji. Predložena su za uključivanje na listu svjetske baštine UNESCO-a.

Čokoladna brda su konusna krška brda slične onima koja se nalaze u vapnenačkim regijama u Sloveniji, Hrvatskoj, sjevernom Portoriku i Kubi.

SL. 10 CHOCOLATE HILLS Filipini

Umjetnica Danae Stratou zna da njen najveći umjetnički projekt ima rok trajanja. Ona se 1997. godine udružila s dizajnericom Alexandrom Stratou i arhitekticom Stellom Constantinides te su zajedno stvorila očaravajuć prizor u Sahari, nedaleko grada El Goune na obali Crvenog mora poznatiji pod imenom Desert Breath.

Ova se instalacija vrlo dobro vidi i iz zraka, međutim isto tako se vidi i kako njeno vrijeme prolazi. Pješčani humci smanjili su se, a jezerce u sredini potpuno je isparilo. 'Kroz ovu polaganu dezintegraciju, ono postaje instrument mjerenja prolaznosti vremena. Što više vrijeme prolazi, ono postaje sve krhkije, ali se i više organski uklapa u okoliš', kaže umjetnica Danae Stratou.

SL. 11 DESERT BREATH Danae Stratou

DANAE STRATOU

Danae Stratou je umjetnica, poznata po svojim instalacijama, rođena u Ateni, u Grčkoj. Trenutno živi i radi u Texasu.

Danae Stratou je predstavljala Grčku na 48. Venecijanskom Bijenalu u Italiji 1999. godine. Također je sudjelovala u glavnim programima: prvog bijenala u Valencii, u Španjolskoj, Međunarodnom Bijenalu BIDA 2005. u Sevilli, u Španjolskoj, petom Međunarodnom Bijenalu Suvremene umjetnosti u Armêniji 2006., i mnogim drugim.

Većina njezinog opusa čine instalacija velikog mjerila. U svojim radovima korisiti različite medije, od prirodnih elemenata sve do digitalne tehnologije kao što su videi, fotografije, zvuk i tekst, također arhitektonske komponente, metalne konstrukcije pomoću kojih kreira taktilno audiovizualno okruženje i instalacije.

2010. godine je inicirala i bila suosnivač neprofitne organizacije Vital Space, globalne, interdisciplinarne umjetničke platforme koja adresira probleme današnjeg vremena.

Ona je dio tročlanog tima poznatog kao D.A.ST Arteam, koji je projektirao Desert Breath, jedan od najvećih Land Art projekata širom svijeta.

Nevjerojatne terase riže koje se često nazivaju *osmim svjetskim čudom*. Ove terase su izgrađene prije više od 2000 godina, a lokalni stanovnici i dan danas na njima uzgajaju rižu na tradicionalni lfugao način.

Banaue terase riže su poznate i kao Stepenice koje vode do neba, a dovoljan je samo jedan pogled na ovaj spektakularni krajolik da opravda ovaj naziv. Terasa su napravljene na brdima čiji obronci imaju nagib i do 70%, a svaka pojedinačna terasa je široka maksimalno 2 metra. Banaue terase riže pokrivaju nevjerojatnih 10,360 kilometara kvadratnih brdskih obronaka.

SL. 12 TERASE RIŽE Bali

The City Dune, kako je ubrzo prozvan zbog svoje forme, koristi klimatizaciju kao svoj osnovni princip. Napravljen je od bijelog betona, koji onda reflektira sunčeve zrake, što rezultira prihvatljivu temperaturu tijekom vrućih ljetnih dana. Osm betona, za pogodnu klimu, zaslužni su i raspršivači vode, koji doprinose vlažnosti zraka. Također, odvodi vode skupljaju kišu s velikih betonskih površina u dva spremnika, pa se ona onda koristi za navodnjavanje biljaka.

Uspješno su isprepletene dvije atmosfere koje su možda same po sebi vrlo različite. Stvoren je urbani prostor, ali s naglaskom na prirodi i prirodnoj klimi. Ovaj projekt sigurno pokazuje kako je moguće spojiti ih.

SL. 13 THE CITY DUNE SLA Landscape Architecture

SLA LANDSCAPE ARCHITECTURE

Stig L. Andersson (30. ožujak 1957.) je danski perivojni arhitekt, osnivač i kreativni direktor tvrtke SLA u Kopenhagenu koja se razvila kao interdisciplinarna organizacija koja se bavi krajolicima, urbanim prostorima i urbanizmom.

Andersson je i pomoćni profesor na Sveučilištu u Kopenhagenu , a bio je gostujući profesor na Aarhus School of Architecture u 2009. Stig L. Andersson je studirao pejzažnu arhitekturu pri Arhitektonskom fakultetu u Kraljevskoj danskoj Akademiji likovnih umjetnosti od 1981 do 1986 godine. Nakon diplomiranja putuje u Japan. Nakon početka svoje akademske karijere, kada počinje raditi kao docent 1985-1991, on osniva svoju vlastitu praksu, 1994. 2002. godine to je bio prvi ured kojem je časopis *Topos* dodijelio Nagradu u znak priznanja naglaska na osjetilne urbane prostore.

2011. godine Međunarodna hortikultura izložbi u Xi'anu, Kini, Andersson je bio jedan od 10 krajobraznih arhitekata pozvanih da isprojektiraju takozvani *master garden*.

Ovaj prirodni tunel se formira već godinama, a glavni krivac je putnički voz koji kroz guste krošnje prolazi tri puta dnevno.

Tunel ljubavi, koji se nalazi blizu Klevana, grada na istoku Ukrajine, postao je omiljeno mjesto za romantične parove, kako za one koje žive blizu, tako i za turiste iz cijelog svijeta. Prema lokalnoj legendi, vjeruje se da ako dvoje iskreno zaljubljenih ljudi prođu kroz tunel držeći se za ruke sve njihove želje će se ostvariti.

SL. 14 TUNNEL OF LOVE Ukrajina

Željeznički kolodvor Atocha u Madridu izgrađen je 1892. pod utjecajem tadašnjeg Art Nouveaua. On je na žalost poznat i po terorističkom napadu iz 2004. godine gdje je ubijeno 190 ljudi. Na mjestu nesreće podignut je spomenik u obliku cilindra.

Atocha je danas veliki botanički vrt zatvoren unutar konstrukcije izgrađene 1892. Vrt je projektirao španjolski arhitekt Rafael Moneo. Pri ulasku, imponantna je visina samih biljaka u vrtu, a daljnim prolaskom brojne donšene biljne vrste. Ukupno je zasađeno 500 različitih vrsta, od kojih je 260 tropskih. Zahvaljujući dovoljnoj visini objekta te zenitalnom osvjetljenju omogućen je njihov opstanak te stvaranje ugodne mikroklimе unutar kolodvora.

SL. 15 ATOCHA STATION Rafael Moneo

RAFAEL MONEO

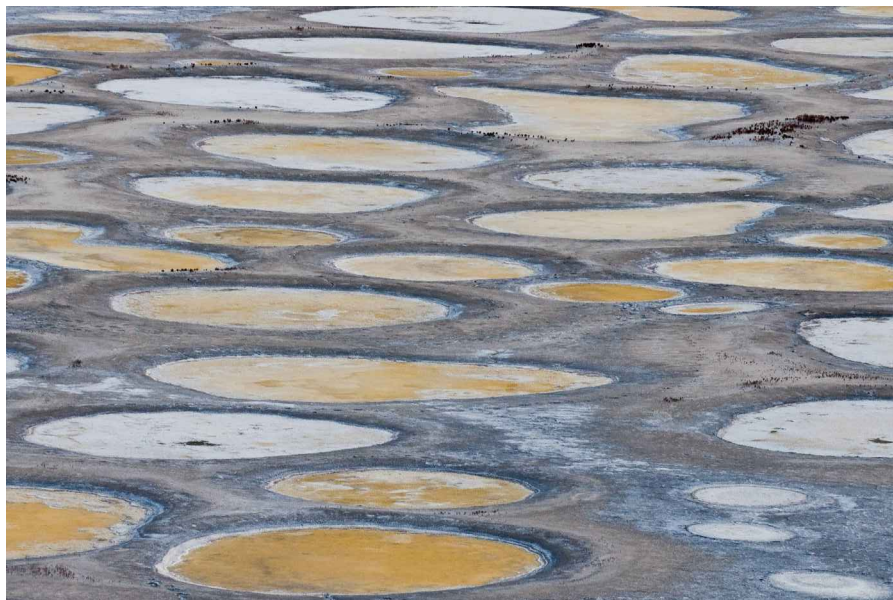
Rafael Moneo je rođen u Tudeli (Španjolska) i studirao je na Visokoj školi arhitekture u Madridu (Escuela Técnica Superior de Arquitectura de Madrid, ETSAM) te na Tehničkom sveučilištu u Madridu (Universidad Politécnica de Madrid, UPM) na kojoj je diplomirao arhitekturu 1961. godine. Predavao je arhitekturu na raznim mjestima diljem svijeta, a od 1985.-1990. je bio predsjednik Harvardske postdiplomske škole dizajna, gdje je zamijenio slavnog profesora arhitekture, Josepa Lluísa Seta. Postao je i akademskim numerarijem likovne akademije Academia de Bellas Artes de San Fernando u Madridu u svibnju 1997. god.

Prestižnu Pritzkerovu nagradu je osvojio 1996. god. zbog svojih *paraelnih* *stremljenja prošlosti, sadašnjosti i budućnosti* u arhitekturi.

U Španjolskoj je dizajnirao brojne građevine uključujući obnovu palače Villahermosa (Thyssen-Bornemisza) u Madridu, Nacionalnog muzeja rimske umjetnosti u Meridi, proširenje madridskog željezničkog kolodvora Atocha, Tvornica Diestre u Zaragozi, Zakladu Pilar i Joan Miró u Mallorci i sjedište Bankintera u Madridu, te Gradske vijećnice u Logroñu i Murciji. Njegovi najnoviji radovi su proširenje muzeja Prado i proširenje Banke Španjolske (Banco de España), gotovo potpuno mimetičkim reproduciranjem postojećih zgrada.

Točkasto ili pjegavo jezero Kliuk koje se nalazi u Osoyoosu u Kanadi rijedak je i jedinstveni prirodni fenomen. Količina minerala koja se nalazi u jezeru jedna je od najvećih na svijetu. Jezero je bogato kalcijem, natrijem, magnezijevim sulfatom i srebrom zbog čega često mijenja boje, no pravu ljepotu posjetiocima će otkriti tek u ljetnim mjesecima. Zbog suše jezero se pretvara u niz prekrasnih, raznobojnih lokvi.

Indijanci iz doline Oskogan smatraju jezero svetim tлом tvrdeći da je mulj i voda iz 'pjegavog jezera' ljekovita te uklanja sve vrste bolova. Nekada, sukobljena plemena su prekidala ratove kako bi ratnici u jezeru mogli liječiti svoje rane.

SL. 16 Spotted Lake Kanada

Park se nalazi u vrlo urbanom okruženju, između kongresne palače, ruba China Towna i starog dijela Montreala. To je javno mjesto, stoga dostupno svim prolaznicima za kratki odmor, pauzu, kavu ili duboku kontemplaciju.

Najveći rizik pri projektiranju vrta na vrhu garaže je izbor vegetacije, jer nema puno zemlje za sadnju stabala. Prema tome, izbor se svodi na većinu grmlja i cvijeća. Ovaj park je doista vrlo šarena kombinacija cvijeća i grmlja koji cvatu ružičasto u proljeće, a postaju žuti u jesen. Projekt je nagrađen od strane kanadskog društva krajobraznih arhitekata (Regional Honor).

SL. 17 PARK NA KROVU KONGRESNE PALAČE Claude Cormier

CLAUDE CORMIER

Claude Cormier (1960.) je perivojni arhitekt porijeklom iz Quebeca. Jedan je od najutjecajnijih arhitekata u Kanadi te se većina njegovih djela i nalazi u Motrealu i Torontu. Cormier pripada drugoj generaciji perivojnih arhitekata, još poznatih pod nazivom konceptualisti, pokret izvorno pokrenut od strane Marthe Schwartz. Kao što je slučaj u postmodernističkoj arhitekturi i u umjetnosti, ovaj pokret glavni naglasak stavlja na koncept, tj. *veliku ideju* kao pokretačku silu u projektu. Cormierova filozofija se može sažeti u jednoj frazi - *Artifical, not fake* (umjetno, ne lažno). Jedno od najpoznatijih njegovih djela je Blue Stick Garden, skulptura koja predstavlja apstrahirani Viktorijanski vrt u kojem dominira pikselizirana preciznost i ogroman broj nijansi plave izvučen iz samog maka.

03

Pojam krajolik se odnosi na vizualnu pojavnost površine koja uključuje formu, oblik i boje, ali isto tako odražava način na koji se te komponente kombiniraju u stvaranju posebnih uzoraka i slika koje su specifične za određeno područje. Pri tom valja naglasiti da krajobraz nije samo vizualna pojava jer njegova obilježja ovise o fiziografiji te njegovoj povijesti. Na stvaranje krajolika utječu razni čimbenici (geologija, reljef, tlo, ekologija, arheologija, arhitektura...).

Ako na trenutak zanemarimo te činjenice i čimbenike koji stvaraju pojedine prostore te ako se usredotočimo *samo* na formalni aspekt nastaje jedna formalna igra koja je prikazana u ovom seminarskom radu.

Odabrani primjeri, lišeni svog povijesnog i prostornog konteksta, duha mjesta, manipuliranih mjerila, svedeni na dvodimenzionalni format postaju lako usporedivi. Zbog toga mogu biti i krivo pročitani, što jasno ukazuje na činjenicu koliko veliku ulogu ima sama forma i oblikovanje. Zanimljivo je promatrati uzorke koji se ponavljaju kroz povijest, kako se reinterpreteraju u suvremenoj perivojnoj arhitekturi. Iako nekad nastaju zbog oponašanja prirode, stvaranja namjernih kontradiktornih situacija, ponekad nastaju potpuno nesvjesno, sasvim slučajno. Ali upravo ti, pa možda i slučajni, elementi i uzorci, boje karakteristične za neko područje, čine ga prepoznatljivim. Čine od prostora mjesto.

Iako je u ovom radu sve na neki način podređeno igri, zapravo njegov cilj je bio upravo suprotno. Pokazati da ne možemo olako shvatiti zadatak arhitekta. Jer ono što on stvori kroz igru ostaje zabilježeno kroz vrijeme i prostor. Ono postaje dio nove kulture. Zato čak i ta ponekad zanemariva formalna igra mora biti shvaćena ozbiljno.

04

POPIS LITERATURE

1. Anić, V. (2004.), Veliki rječnik hrvatskoga jezika, Novi liber, Zagreb
2. Allen, S., (1985.), Field Conditions in Points + Lines
3. Bogdanowski, J. (1998.), Landscape architecture: preserve and modelling (selected problems), Krakow
4. Božić, N. (2006.), Osnovna obilježja europske perivojne arhitekture kraja 20. stoljeća - Analiza odabranih primjera, Zagreb
5. Lynch, K. (1974.), Slika jednog grada, Građevinska knjiga, Beograd
6. Schulz, C.N. (1975.), Egzistencija, prostor, arhitektura, Građevinska knjiga, Beograd
7. Rudofski, B., (1976.), Arhitektura bez arhitekta, Građevinska knjiga Beograd

INTERNETSKI IZVORI

http://march1section1.pbworks.com/f/AllenS_FieldConditions.pdf
<http://www.landezine.com/>
<http://www.pps.org/>
<http://www.thefinerlist.com/travelling-to-alien-landscapes>
<http://www.toposmagazine.com/>

IZVORI ILUSTRACIJA

- SL. 01. <http://www.stanallenarchitect.com/>
 SL. 02. <http://www.kellytourguides.ie/>
 SL. 03. <http://www.kimnorton.co.uk/experientialspacesscrapbook.htm>
 SL. 04. <http://www.thewave.info/>
 SL. 05. <http://www.landezine.com/index.php/2013/11/partyaardvark/>
 SL. 06. <http://mezazacollection.blogspot.com/2013/01/sands-national-monument.html>
 SL. 07. <http://www.landezine.com/index.php/2013/02/urban-revitalization-superkilen/>
 SL. 08. http://karmadecay.com/r/pics/comments/1runxv/20_cool_abandoned_places/
 SL. 09. <http://www.herzogdemeuron.com/index.html>
 SL. 10. <http://www.thefinerlist.com/travelling-to-alien-landscapes>
 SL. 11. <http://www.danaestratou.com/projects/exterior/desert-breath>
 SL. 12. <http://pixelizam.com/banaue-terase-stepenice-koje-vode-do-neba/>
 SL. 13. <http://www.landezine.com/index.php/2011/10/park-by-sla/>
 SL. 14. <http://pixelizam.com/tunel-ljubavi-ukrajina/>
 SL. 15. <http://www.landezine.com/index.php/2009/08/botanical-train-station/>
 SL. 16. http://en.wikipedia.org/wiki/Spotted_Lake
 SL. 17. <http://www.landezine.com/index.php/2009/07/public-park-on-a-roof/>